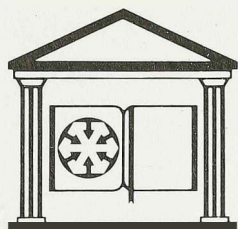

ΚΥΠΡΟΣ ΧΡΥΣΑΝΘΗΣ

Η «ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΜΕΡΑ ΠΟΙΗΣΗΣ» ΚΑΙ
Η ΠΑΡΑΛΥΤΗ ΠΟΙΗΤΡΙΑ MARY O' CONNOR

«ΕΘΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΛΛΗΝΩΝ ΛΟΓΟΤΕΧΝΩΝ ΚΥΠΡΟΥ»
ΛΕΥΚΩΣΙΑ 1991

Χορηγία

Πολιτιστικού Κέντρου Λαϊκής Τράπεζας

Παραχωρείται η έκδοση
στην «Οργάνωση Παραπληγικών»

ΚΥΠΡΟΣ ΧΡΥΣΑΝΘΗΣ

Η «ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΜΕΡΑ ΠΟΙΗΣΗΣ» ΚΑΙ
Η ΠΑΡΑΛΥΤΗ ΠΟΙΗΤΡΙΑ MARY O' CONNOR

«ΕΘΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΛΛΗΝΩΝ ΛΟΓΟΤΕΧΝΩΝ ΚΥΠΡΟΥ»
ΛΕΥΚΩΣΙΑ 1991

H Mary O' Connor

ΜΙΚΡΗ ΕΞΗΓΗΣΗ

Η «Εθνική Εταιρεία Ελλήνων Λογοτεχνών Κύπρου» διοργάνωσε στις 15 Οκτωβρίου 1990 στο «Πολιτιστικό Κέντρο της Λαϊκής Τράπεζας» την «Παγκόσμια Μέρα Ποίησης», τιμώντας ταυτοχρόνως και την παράλυτη ποιήτρια Mary O' Connor, εμπνεύστρια του θεσμού αυτού. Σ' αυτή την εκδήλωση ποιήτριες της Εταιρείας απάγγειλαν τιμητικώς δικά τους ποιήματα, προσδίδοντας έτσι μιαν άλλη διάσταση στο βαθύ νόημα της μέρας αυτής, ένα νόημα πολύ ελληνικό.

Για λόγους καθαρά πληροφοριακούς μεταφέρουμε εδώ το σχετικό πρόγραμμα της εκδήλωσης.

(α) **Κ. Χρυσάνθης:** Η Παγκόσμια Μέρα Ποίησης κι η παράλυτη ποιήτρια Mary O' Connor.

(β) Απαγγέλουν ποιήματά τους οι ποιήτριες:

Κλαίρη Αγγελίδου
Ναδίνα Δημητρίου
Ιάνθη Θεοχαρίδου
Βέρα Κορίδου

Ανδρούλα Μούζουρου
Ευρούλα Περικλέους
Ρούλα Ιωαννίδου - Σταύρου
Νίκη Λαδάκη - Φιλίππου

(γ) **Γιώργος Κ. Ιωαννίδης:** Παρουσίαση των ποιητριών μας.

Η συγκέντρωση τελεί υπό την αιγίδα
της κας **Ανδρούλας Βασιλείου**

Έχω την άποψη πως εξυπηρετούμε ένα θεσμό αν του δώσουμε μια πνευματική επέκταση, αν δηλαδή με τη δημοσίευση πληροφορήσουμε ευρύτερο κοινό για τις επιδιώξεις του, με την πρόθεση να ελκύσουμε περισσότερους εραστές, στην παρούσα περίπτωση εραστές της ποίησης. Με υλικό από την εκδήλωση αυτή, και με προσθήκη νέων στοιχείων για την παράλυτη ποιήτρια Mary O' Connor συνθέσαμε ένα σύντομο μελέτημα.

Αν όμως η έκδοση του μελετήματος αυτού εξυπηρετεί και πρακτικότερους σκοπούς, πάντοτε μέσα στον κύκλο των καλών γραμμάτων και της τέχνης, τότε η σημασία του ευρύνεται. Γι' αυτό έγινε πρόταση στους υπεύθυνους των πολιτιστικών ενδιαφερόντων του Συγκροτήματος Λαϊκής Τράπεζας για χρηματοδότηση της έκδοσης, η οποία έκδοση να δοθεί στην «Οργάνωση Παραπληγικών». Η οργάνωση αυτή να τη διαθέσει στο κοινό και τα έσοδα από αυτή να χρησιμοποιηθούν στις πνευματικές και καλλιτεχνικές της εκδηλώσεις. Η πρόταση μας έγινε δεκτή. Γι' αυτό ευχαριστούμε τη Λαϊκή Τράπεζα για τη χειρονομία της.

ΚΥΠΡΟΣ ΧΡΥΣΑΝΘΗΣ
Πρόεδρος της «Εθνικής Εταιρείας
Ελλήνων Λογοτεχνών Κύπρου»

*Οι ποιήτριες και οι ομιλητές που τίμησαν τη συγκέντρωση για την
«Παγκόσμια Μέρα Ποίησης»*

Το κοινό

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΜΕΡΑ ΠΟΙΗΣΗΣ

Η αλήθεια είναι πως η ποίηση έχει πια λίγους εραστές. Και συνεχώς θα της λιγοστεύουν για τους εξής λόγους:

α) γιατί άλλα είδη της λογοτεχνίας καλύπτουν μερικές ανάγκες του φιλαναγνωστικού κοινού. Η τεχνολογία κι όλας προσφέρει με τον συνδυασμό ήχου, εικόνας και λόγου κι αντικαθιστά ένα άλλο μέρος πνευματικής κι αισθητικής ανάγκης του ανθρώπου. Και β) γιατί η μανία της πρωτοτυπίας οδηγεί τους ποιητές προς ακαταλαβίστικες τεχντροπίες, που απωθούν ακόμα και τον μνημένο στα μυστικά της ποιήσης. Ασφαλώς γίνονται προσπάθειες, εξιέπαινες κατά τα άλλα, να περισωθεί περισσότερο χώρος για την ποίηση μέσα στις πνευματικές μας απαιτήσεις. Οι μουσικές συνθέσεις π.χ. που χρησιμοποιούν αξιόλογα ποιητικά κείμενα κι η μετάδοσή τους από δίσκους στις ραδιοφωνικές εκπομπές ή κατά τις λαϊκές συναυλίες συμβάλλει σε κάποια αύξηση των εκτιμητών της ποιήσης.

Ωστόσο και σ' αυτές τις περιπτώσεις το βάρος πέφτει περισσότερο στη μουσική. Κάποτε η ποίηση, που εκφραζόταν με μουσική αξεχώριστα λειτουργούσε και κοινωνικά με περισσότερο το βάρος πάνω στο λόγο και τα διανοήματα.

Σήμερα, απλώς είναι... ένα είδος μόδας με το βάρος περισσότερο στη μουσική. Τρανή απόδειξη τούτου είναι η σύνθεση του Θεοδωράκη «Άξιόν εστιν» πάνω σε στίχους του Ελύτη. Το κείμενο «Άξιόν Εστιν» έχει τόσες, άλλες πλευρές μέσα στο μέγεθός του, το ποιοτικό και ποσοτικό, ενώ η επιλογή στίχων για τη σύνθεση καλύπτει μέρος της συνολικής αισθητικής διάστασης του κειμένου. Λιγώτερα εμφανές είναι αυτό στις μικρές συνθέσεις, στα τραγουδάκια, όπως στο «Περιγιάλι το κρυφό» του Σεφέρη και σε μερικά ποιήματα του Βάρναλη ή άλλων ποιητών.

Επομένως η ποίηση χρειάζεται βοήθεια για να συγκρατήσει τους οπαδούς της και να κερδίσει αν είναι δυνατό κάποιους άλλους. Ασφαλώς πρωταρχική σημασία για τη διάσωση και διάδοσή της έχει το σχολείο με τον φωτισμένο εκπαιδευτικό. Η κριτική μπορεί νάχει κάποιο λόγο στην ενημέρωση, αλλά είναι αμφίβολη η δύναμη της στον τομέα της διάδοσης. Τα μέσα μαζικής επικοινωνίας, ραδιόφωνο και κυρίως τηλεόραση, έχουν τη μεγαλύτερη σημασία μετά το σχολείο.

Με κάποιες αντιλογίες στα όσα είπαμε πως συμβαίνουν στον ελληνικό μας χώρο γύρω από την ποίηση, όμοια παρατηρούνται και σε παγκόσμια έκταση. Όμως η ποίηση είναι μια ανάγκη. Ασφαλώς υπάρχουν διαβαθμίσεις στις προτιμήσεις των ατόμων ανάλογα με τη μόρφωσή τους, τον χαρακτήρα τους, την ευαισθησία τους και την τοπική παράδοση. Άλλη ομάδα προτιμά τον απλό τρόπο ποιητικής έκφρασης. Άλλη ομάδα ευνοεί τον λυρικό λόγο. Άλλη ενθουσιάζεται με τις επικολυρικές μπαλλάντες. κλπ.

Στις διάφορες χώρες φωτισμένα κι ενθουσιώδη άτομα, ειλικρινείς ερα-

στές του ποιητικού λόγου, προσπάθησαν να προβάλουν τα ποιητικά δημιουργήματα με τρόπο εορταστικό. Αυτός ο τρόπος διεγείρει το ενδιαφέρον και συχνά πείθει. Έτσι, δημιουργηθήκανε οι «Εβδομάδες Ποίησης», η «Μέρα Ποίησης», η «Παγκόσμια Μέρα Ποίησης» κλπ. Στην αρχή οι εορταστικές αυτές εκδηλώσεις είχαν τοπικό χαρακτήρα. Στην Αμερική το 1924, η Ανίτα Μπράουν, ίδρυσε την «Εβδομάδα Ποίησης». Το 1937 στο Οχάϊο ορίστηκε ως «Μέρα Ποίησης» η τρίτη Παρασκευή του Οκτώβρη. Από το 1947 στο Τέξας γιορταζόταν η μέρα της ποίησης στις 15 του Οκτώβρη. Την ίδια χρονιά άρχισε να γιορτάζεται η «Μέρα Ποίησης» στη Νέα Υόρκη. Το 1950 στην Αμερική αποφασίστηκε από τις διάφορες εταιρείες ποιητών να γιορτάζεται η μέρα της ποίησης ως «Εθνική Μέρα της Ποίησης» στις 15 του Οκτώβρη. Την ίδια χρονιά υιοθέτησε τούτο και το Μεξικό.

Όμως το 1955 η παράλυτη ποιήτρια Μαίρη Ο' Κόννορ είχε την έμπνευση από το κρεβάτι της αναπηρίας της να προτείνει τη μετατροπή της «Εθνικής Μέρας Ποίησης» σε «Παγκόσμια Μέρα Ποίησης». Στη σύντομη ιστορία της «Παγκόσμια Μέρας Ποίησης» γράφονται τα εξής:

«Στα 1955 η «Παγκόσμια Μέρα Ποίησης» ήταν το όραμα της Μαίρης Ο'Κόννορ, στο οποίο είχε επεκτείνει τη φλόγα της «Εθνικής Μέρας Ποίησης» για να περιλάβει όλο τον κόσμο. Συνεννοήθηκε αμέσως με τον δρ Κύπρο Χρυσάνθη στην Κύπρο και τον Χούστον Τολεντίνο στις Φιλιππίνες και ξεκίνησαν την «Παγκόσμια Μέρα Ποίησης» στις 15 του Οκτώβρη κάθε χρόνου».

Αυτή ήταν η απαρχή της μέρας αυτής. Κάθε χρόνο προσχωρούσαν στην κίνηση διάφορες χώρες, το Βέλγιο, ο Καναδάς, η Αγγλία, η Ιταλία κλπ. Κάθε χρόνο κυκλοφορούσε το WHO'S WHO IN WORLD POETRY DAY MAGAZINE με την Υδρόγειο Σφαίρα στο ξώφυλλο και το σύνθημα: «Μια καρδιά - ένας κόσμος». Πάντως η Αμερική, η Κύπρος και οι Φιλιππίνες πρωτάρχισαν την κίνηση. Κάθε τόπος γιορτάζει με το δικό του τρόπο τη μέρα αυτή. Αυστηρό σχέδιο δεν υπάρχει.

Είναι δίκαιο να επαινεθεί η δραστηριότητα αυτή της Μαίρης Ο'Κόννορ με μια σύντομη αναφορά στο βίο της. Η Μαίρη Ο'Κόννορ ήταν χορεύτρια μπαλέτου της όπερας. Μια μέρα στα νιάτα της γλύστρησε στον πάγο, χτύπησε στην σπονδυλική στήλη κι έμεινε παράλυτη στο στρώμα. Κινούνταν μόνο τα χέρια της. Αντί ν' απελπιστεί από την κατάστασή της, έριξε το πνευματικό και ψυχικό της βάρος στην έκδοση ενός φυλλαδίου με το όνομα «Ένα λεπτό κερί», που το διαμοίραζε δωρεάν σε έγκλειστους είτε στις φυλακές είτε στα νοσοκομεία, δίνοντάς τους με την ποίηση και τις ιχνογραφίες θάρρος κι ενδιαφέρον για τη ζωή. Έχει εκδόσει πέντε βιβλία ποιημάτων και διηγημάτων και έχει εκθέσει σε διάφορες γκαλερύ έργα της. Τιμήθηκε με μετάλλια και με άλλους τρόπους. Ένα ποίημά της από μια σειρά σονέττων για τους ανθρώπους των νοσοκομείων είναι και το εξής για την «Νυχτερινή

Αδελφή το Καλοκαίρι»:

*Στα μάκρη σκοτεινών διαδρόμων πάντα αναζητάει
το προσκλητήριο φως. Τ' άφωνο νοιώθει κάλεσμά τους,
και ενώ απαντά, προσεύχεται γρήγορο γιάτρεμά τους,
που θαυμαστός ο δάχτυλος του Κύριου μας σκορπάει.*

*Πιο γρήγορα ειρηνεύει την ψυχή παρά άλλα φώτα,
που τους προθάλαμους κεντούν του Μπρόντγουέι μ' αστέρια.
Απατηλής μαγείας λαλιά δεν θάβρεις μες στη νότα
την ήρεμη των λόγων της· δουλεύουνε τα χέρια.*

*Ποθώντας δροσερή πνοή στον κήπο εκεί κοιτάει.
Λάμψη κομμένη απ' τις πυγολαμπίδες συναντάει:
«Κι εσείς;» τους λέει «πυγολαμπίδες ξενυχτάτε ομαδί;*

*Εμέ φτερό του αγγέλου μου στην κεφαλή μου κλίνει»
Στης μέρας τ' οχληρό το φως κοιμάται κουρασμένη,
μα νείρεται τα σήματα να λάμπουν όλο βράδυ.*

Εκτός από την «Παγκόσμια Μέρα Ποίησης», υπάρχει παρόμοια εορταστική μέρα και στη Σοβιετία. Σ' αυτή χρησιμοποιείται πιο πρακτικός τρόπος για προώθηση των ποιητικών συλλογών. Σ' ένα σχετικό άρθρο του Μιχαήλ Λβώφ με τίτλο «Η μέρα της ποίησης» δημοσιεύονται ποιήματα των μοσχοβιτών ποιητών, άρθρα, απομνημονεύματα, επιγράμματα. Σ' αυτό λέγεται πως διάφοροι ποιητές τη μέρα αυτή κάμνουν ομιλίες στα βιβλιοπωλεία και υπογράφουν τα βιβλία τους. Κι' όταν εξαντληθούν τα βιβλία τους υπογράφουν βιβλία άλλων συναδέλφων τους που δεν είναι παρόντες.

Από αυτό το άρθρο του Λβωφ μεταφέρουμε ένα μέρος για κατατοπισμό... ακριβώς από το σημείο που μιλά για την υπογραφή αυτογράφων από τους ποιητές στα βιβλιοπωλεία κατά τη «Μέρα της Ποίησης»:

«...Αυτή η δουλειά γίνεται πολύ γρήγορα. Όσα βιβλία κι' αν φέρουν θα εξαντληθούν αμέσως. Ποτέ δεν είναι σε θέση να ικανοποιήσουν όλους. Μια τέτοια αίθουσα για παράδειγμα, είναι και η κλειστή πλατεία σπορ του κεντρικού σταδίου, που φέρει το όνομα του Λένιν. Είναι μια αρκετά μεγάλη σάλα και χωράει πάρα πολλά άτομα. Τα καθίσματα τοποθετούνται και στην άμμο και στα διάκενα, όπου γίνονται οι αγώνες δρόμου. Συνολικά υπάρχουν 12 χιλιάδες θέσεις και εαν δυο-τρεις χιλιάδες άτομα στέκονται στους διαδρόμους, κι αυτό ακόμα θεωρείται φαινόμενο κανονικό. Η κεντρική εκδήλωση μεταδίδεται απ' τηΝ τηλεόραση. Έτσι το ποσοστό των ακροατών μεγαλώνει κατά 100 ακόμα χιλιάδες άτομα. Αξίζει να πούμε λίγα λόγια για το πώς και

γιατί καθιερώθηκε αυτή η γιορτή της ποίησης.

Πριν 20 χρόνια είχαμε προσέξει πως οι αναγνώστες δεν αγόραζαν με μεγάλη προθυμία βιβλία με στίχους. Προτιμούσαν τα μυθιστορήματα. Οι ποιητές της Μόσχας ανησύχησαν. Θυμήθηκαν ότι τα πρώτα χρόνια μετά την επανάσταση του Οχτώβρη, ο ποιητής Βλαδίμιρ Μαγιακόβσκι, για να διαφεύσει τη φήμη πως τα βιβλία του δεν διαβάζονται πολύ, στάθηκε μόνος του στον πάγκο του βιβλιοπωλείου.

Αυτό έγινε παλιά, το 1956. Από τότε - και πρέπει να υπολογίσουμε πως αυτό δεν έγινε χωρίς την επίδραση της «Μέρας της Ποίησης» έγιναν μεγάλες αλλαγές στη διάδοση της ποίησης.

Οι βιβλιοπώλες δεν παραπονούνται πια. Υπάρχουν αγοραστής. Τα βιβλία πολλών ποιητών εξαντλούνται αμέσως, γιατί τη «Μέρα της Ποίησης» ειδικά κρατάνε ορισμένες εκδόσεις.

Αυτό άρχισε στη Μόσχα, αλλά τώρα η «Μέρα της Ποίησης» γιορτάζεται και στο Λένινγκραντ, στην Τασκένδη, ακόμα και σε πολλές μεγάλες και μικρές πόλεις και χωριά. Τα Αλμανάχ, «Η Μέρα της Ποίησης» εκδίδονται στις δημοκρατίες και στις επαρχιακές πόλεις.

Από διάφορα Αλμανάχ μ' αυτόν τον τίτλο θα μπορούσε κανείς να φτιάξει μια βιβλιοθήκη μεγάλων διαστάσεων.

Εκδίδεται επίσης ένα Αλμανάχ με τον τίτλο «Ποίηση».

Το παράδειγμα της «Μέρας της Ποίησης» αποδείχτηκε μεταδοτικό. Μέρες της ποίησης υπάρχουν και στη Βουλγαρία, στην Ουγγαρία και στην Πολωνία. Μια τέτοια γιορτή γιορτάστηκε και στη Γαλλία μερικές φορές, και μάλιστα προσκάλεσαν και ποιητές απ' την Μόσχα κι από άλλες Δημοκρατίες...

Αυτά τα πληροφοριακά δίνει το κείμενο, που δημοσιεύεται στο περιοδικό «Αίμος» τον Γενάρη του 1978.

Ολοφάνερα η μέρα της ποίησης διευκολύνει την κυκλοφορία των ποιητικών συλλογών. Ο Λβωφ όμως αναρωτιέται αν διαβάζονται αυτές από όλους τους αγοραστές τους. Και καταλήγει με τα εξής: «Υπάρχουν ποιητές, των οποίων οι τόμοι θα εξαντληθούν κι ας έχουν εκδοθεί σε εκατοντάδες χιλιάδες αντίτυπα. Υπάρχουν όμως και ποιητές με περιορισμένο αναγνωστικό κοινό. Αλλά παρ' όλα αυτά σχεδόν ο κάθε ποιητής έχει τον δικό του αναγνώστη...»

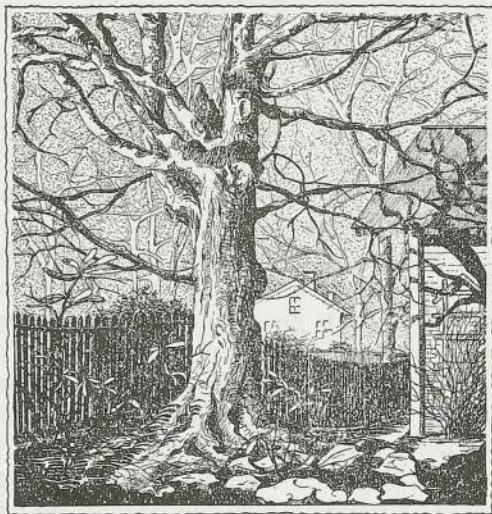
Τι θα μπορούσε να γίνει εδώ στον τόπο μας γι' αυτή την παγκόσμια μέρα ποίησης; Δεν είναι ασφαλώς αρκετό η απλή υπενθύμιση της μέρας από το ραδιόφωνο και την τηλεόραση. Τα σχολεία όλων των βαθμίδων θα μπορούσαν - όπως κάποτε έγινε σε μερικά - να διοργανώσουν συγκεντρώσεις

με ομιλίες, είτε μαθητών είτε ποιητών που έχουν προς τούτο καλέσει. Καλό θα ήταν η κυκλοφορία ενός πολυγραφημένου φυλλαδίου με ποίηση και άρθρα η σχόλια πάνω στην ποίηση. Όμοιες συγκεντρώσεις θα μπορούσαν να διοργανώσουν και πνευματικά σωματεία με ανάλογο πρόγραμμα. Ασφαλώς τα λογοτεχνικά σωματεία θα πρέπει μ' έντονο τρόπο να προβάλλουν τη μέρα αυτή. Το Φεστιβάλ Λευκωσίας με τις ποιητικές συναντήσεις του απέδειξε πως ο θεσμός αυτός ελκύει, ιδιαίτερα τους νέους. Αλλά τα λογοτεχνικά σωματεία θα μπορούσαν να κυκλοφορούν τη μέρα αυτή και μια λιγοςέλιδη έκδοση με ποίηση, άρθρα και άλλα σχετικά με τον ποιητικό λόγο.

Δεν μπορούμε να προβλέψουμε αν θάχε επιτυχία η συγκέντρωση σε βιβλιοπωλεία με πώληση ποιητικών συλλογών που θα υπέγραφε ο ποιητής. Βλέπετε, ο ποιητής δεν είναι επαγγελματίας, όπως στις ανατολικές χώρες, κι έτσι δεν έχει το αναγκαίο κουράγιο να σταθεί στο βιβλιοπωλείο και να... υπογράψει.

Τι προγράμματα για τον εορτασμό της «Παγκόσμια Μέρα Ποίησης» μπορούν να επινοηθούν εξαρτάται από τους υπεύθυνους της κάθε χρονιάς. Άλλοτε η μέρα αυτή αφιερώθηκε εδώ στην Κύπρο στον Γλαύκο Αλιθέρη, που επέστρεψε από την Αλεξάνδρεια κι εγκαταστάθηκε μόνιμα στη Λεμεσό. Μια άλλη χρονιά αφιερώθηκε στους δυο ιδιωματικούς μας ποιητές τον Βασίλη Μιχαηλίδη και τον Δημήτρη Λιπέρτη. Θα μπορούσε να αφιερωνόταν ανάμικτα σε δικούς μας και ξένους ποιητές.

ΚΥΠΡΟΣ ΧΡΥΣΑΝΘΗΣ

*Γηραιό Σφεντάμι
(σχέδιο της Mary O' Connor)*

MARY O'CONNOR

Η Mary O' Connor ήταν τότε, στα 1937, τριανταοκτώ χρονών. Γύριζε από την εκκλησία, διασχίζοντας ένα παγωμένο δρόμο της Cleveland, όπου γεννήθηκε στα 1899. Ξαφνικά γλυστρά στον πάγο και πέφτει. Και παθαίνει βλάβη στην σπονδυλική στήλη. Με θαυμαστή εγκάρτηση άντεξε τις φοβερές δοκιμασίες διαφόρων νευρολογικών θεραπευτικών μεθόδων για να καθρθωθεί να ανασταλεί η νόσος της και να κινηθούν τα χέρια της από το καθ' όλα έως το λαιμό παράλυτο κορμί της.

Κάποτε, προτού καθηλωθεί μόνιμως σε οίκο ανιάτων στη Φιλαδέλφεια, η Mary O' Connor τραγούδησε στην όπερα (1934-37) κι εσκίτσαρε στα παρσκήνια όλο εκείνο τον κόσμο του μουσικού θεάτρου. Με την καθήλωσή της, όλη η καλλιτεχνική της φλόγα διοχετεύτηκε πια στη συγγραφική και τη ζωγραφική, ιδίως στην ποίηση. Ξεπέρασε τα χίλια πεντακόσια ποιήματα, που φιλοξενήθηκαν σε εκατοντάδες περιοδικά, βιβλία και ανθολογίες στην Αμερική, Αγγλία, Βέλγιο κι' αλλού. Πλάϊ στο στίχο της είναι τα μικρά της διηγήματα, τα άρθρα και τα σκίτσα. Και δίπλα σ' όλα αυτά μια υψηλή, καθαρώς πνευματική φιλανθρωπική δράση.

Στην ποίηση η Mary O' Connor έδωσε τον καλύτερό της εαυτό, εκείνο το λεπτό αιθερικό «κάτι» το καθαρώς θείο, που κρύβουμε στα βάθη μας. Εκείνο που πήγασε απ' ευθείας από την αγάπη, το κύριο συστατικό του Θεού. Και όχι απλώς τόδωσε στην ποίηση. Πάσκιζε να το κυκλοφορήσει παντού και να δώσει στον κόσμο, όλων των στρωμάτων, τη χαρά της ποίησης. Κάπου λέει: «Η ποίηση είναι η γλώσσα της ζωής, η ορατή μαγεία των λέξεων που εκφράζει τον εσωτερικό καρδιακό χτύπο της ανθρωπότητας». Και ίδρυσε γι' αυτό τη μέρα της ποίησης στην Πενσυλβανία. Η μέρα αυτή είναι οι δεκαπέντε του Οκτώβρη. Τη μέρα τούτη στα σχολεία, στις εκκλησίες, στις βιβλιοθήκες, στους ραδιοσταθμούς και στους συλλόγους αφιερώνεται ειδικώς ορισμένη ώρα για την ανάγνωση ποιητικών έργων.

Η Mary O' Connor έχει συγκεντρώσει ένα μικρό μέρος του διασκορπισμένου της ποιητικού έργου σε τέσσερις εικονογραφημένους από την ίδια τόμους, τους εξής: «Η Μετέωρη Φλόγα», «Ταμεία Σκέψης», «Στοχασμών Σωροί», και «Πιό Πολλοί Στοχασμών Σωροί». Δίπλα στις συλλογές αυτές στίχων είναι και μια συλλογή εικονογραφημένων ιστοριών «Φανάρια στη Νύχτα». Στο συγκεντρωμένο αυτό εργό φαίνεται το χαρακτηριστικό της Τέχνης της. Η «ανθρωπιά» κυρίως είναι το βάθος του έργου της O' Κόννορ. Μια ανθρωπιά τελείως γυναικεία μα τόσο ειλικρινής και ανεβασμένη σε αισθητικά επίπεδα που αγκαλιάζει ένα σωρό θέματα και περιστατικά και που είναι πάντοτε αισιόδοξη και πάντοτε ωραία. Θα μπορούσα ν' αναφέρω γνώμες πολλών κριτικών και αισθητικών για το έργο της O' Connor. Περιορίζομαι σε λίγους λακωνικούς χαρακτηρισμούς γι' αυτήν: «Είναι υψηλή ιέρεια της θείας Τέχνης, που λέγεται αληθινή ποίηση» (Wood). «Κατά τη γνώμη μου η μεγίστη των σημερινών ποιητών» (Lee). «Οι στίχοι και τα σκίτσα της είναι ασυνήθη σε τεχνική και περιεχόμενα» (Lippincott). Και άλλα.

Η ζωγραφική της Mary O' Connor αφορά σκίτσα με μελάνι, νερομπογιές (στις οποίες έχει ιδιαίτερη επιτυχία) και λάδια. Έχει εκθέσει αρκετές φορές έργα της. Μερικά απ' αυτά περιλαμβάνονται πια στην Εθνική Πινακοθήκη (Ουάσιγκτον) και σ' ένα σωρό άλλες Πινακοθήκες.

Το έργο της Mary O' Connor έχει αναγνωριστεί ευρύτατα. Η ποιήτρια κέρδισε ένα σωρό φιλολογικά βραβεία και διακρίσεις, έχει περιληφθεί τιμητικώς στη δύναμη πολλών λογοτεχνικών σωματείων και έχουν γράψει γι' αυτήν πολλοί δόκιμοι συγγραφείς στον περιοδικό τύπο ή μιλήσανε γι' αυτήν από το ραδιόφωνο.

Δίπλα όμως από την καλλιτεχνική της επίδοση στέκει σ' ένα υψηλό πεδίο η φιλανθρωπική της δράση. Η μόνιμη καθήλωσή της στο κρεβάτι πάνω στην άνοση μάλιστα της νιότης κι' αφού γνώρισε τη ζωή και τις χαρές της, εύκολα την οδήγησε δια της απελπισίας στην αισιόδοξη ενατένιση της ζωής. Λησμόνησε τον εαυτό της κι' έπαψε πια να δείχνει οίκτο γι' αυτόν. Και κοίταξε τους άλλους, όσους πάσχουν όμοια σαν κι' αυτή, μα που δεν έχουν την ψυχική δύναμη να περάσουν στη χώρα της αισιοδοξίας. Κάπου η ίδια λέει: «Επειδή ένα άτομο έχει πεθάνει από τη μέση και κάτω δεν υπάρχει λόγος που επιβάλλει να πεθάνει και από τον τράχηλο κι' απάνω. Όταν κάτι κάνεις για τους άλλους, δεν υπάρχει τόπος να νοιώσεις οίκτο για το άτομό σου».

Η φιλανθρωπική της δράση γίνεται με δυο κυρίως τρόπους: μ' ένα τετρασέλιδο φυλλάδιο, που βγαίνει τέσσερις φορές τον χρόνο, το «Ένα Λεπτό Κερί», και που μοιράζεται δωρεάν στα νοσοκομεία ανιάτων, στις φυλακές και σε παρόμοια ιδρύματα. Και σε καθημερινή αλληλογραφία με πολλούς πάσχοντες, στους οποίους προσπαθεί να ενσταλάξει το θάρρος και την αγάπη της ζωής.

Προτού κλείσω το σημείωμά μου αυτό για την εξαιρετική Mary O' Connor θα αναφέρω κάτι χαρακτηριστικό των προσπαθειών της: «Είναι οι ποιητές που έχουν διαδώσει τα ιδεώδη της αδελφούσνης», λέει.

Κ. ΧΡΥΣΑΝΘΗΣ

«Κυπριακά Γράμματα», έτος Κ', αρ. 241, 1955, σσ 316-317

ΠΟΙΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΜΑΙΡΗΣ Ο'ΚΟΝΝΟΡ

ΜΙΑ ΤΟΣΗ ΔΑ ΣΤΑΛΙΑ ΟΥΡΑΝΟ

Δεν πεθυμώ νέους κόσμους νάχα,
μητέ φτερά για να πετώ.
Την που μπορώ ζητάω μονάχα
την τόση δα σταλιά ουρανό.

Μακριά μου τ' όνειρο ως πετάξει
και στέκει η μοίρα στο πλευρό,
μικρούλα εκπλήρωση θα στάξει
στην τόση δα σταλιά ουρανό.

Τρέχει η καρδιά για θέες μεγάλες.
Ωστόσο πρέπει να πειστώ
πως δεν υπάρχουν χαρές άλλες
από τη μια σταλιά ουρανό.

ΑΝΘΡΑΚΩΡΥΧΟΣ ΤΗΝ ΑΝΟΙΞΗ

Όπου οι σκιές αδράχνουν την καρδιά
και μ' ανθρακίτη σκόνη περιζώνουν
πια την ψυχή, που σκέψη αργυρά
δε φαίνεται, κι ερέβη καρφισώνουν
των τρυπανιών τ' αχολογήματα
όλη τη μέρα δούλευε. Κι όλη ώρα
στα βελουδάτα υπόγεια σκοτάδια
βαγόνια γέμιζε με μαύρη οπώρα
χωμάτου δίχως τ' Απριλιού σημάδια
από μια τρύπα να ξεχύσουν φως.
Μαύρη δουλιά πασπαλισμένη αιθάλη.
Τον καστανό λοφίσκο κάθε αυγή,
όπου σπιτάκια καθισμένα πάλι
σ' αλλόκοτο ένα φως κυρτά αγναντεύουν,
θ' άφηνε, παίρνοντας μι' ανασεμιά
βαθιά για να γεμίσει τα που ρέουν
πλεμόνια στου ορυχείου τη βραδυά.
Μια από ήλιο νηστεμένη χαραυγή,
κομμάτι χρυσαφί, ένα κρόκο μπήγει
στου μυτερού του σκούφου την κορφή
κι' Άνοιξη θάρρεψες πως βγήκε λίγη.

ΚΛΕΙΣΕ ΤΗΝ ΠΥΛΗ

*Έχουν τα μάτια, μα ποτέ δεν αντικρύσαν
τους φίλους π' άξιζαν πολλή στοργή.*

*Έχουν ακοή, μα της φιλίας δε ζήσαν
την εύθυμη, λαλήστρα μουσική.*

*Έχουν μιλιά, μα για να πουν αργήσαν:
οι φίλοι εφύγαν πίσω απ' την αυλή.*

ΟΙ ΜΟΥΣΕΣ ΤΟΥ ΠΟΙΗΤΗ

*Όταν το φως της μέρας πλάγιασε
στης γης τη μαύρη κεφαλή
η σιγαλιά που την περίζωνε
έγινε μια λεπτή κλωστή*

*Τα ζεύγη των πουλιών που ψάλλανε
στον καταρράχτη τον ψαλμό,
αγγίζοντας τ' αυτί μου, παίζανε
στ' άσπρο χεράκι τ' αυγινό.*

*Αν και τα χέρια τ' ανεμόβροχου
πρι λίγο εκόψαν τις χορδές,
στο δαχτυλίδι τους μου φέρανε
μονάχα αγάπες και καρδιές.*

ΕΝΑΣ ΦΙΛΟΣ

*Κομπάζει για τα γήϊνα πλούτη του το πλήθος
και για τις τόσες του σοδειές, μα τι με νοιάζει;
Το ξέρω, αν έχω φίλο, σαν εσέ στο ήθος,
ο θησαυρός βαθύπλουτου θα με σκεπάζει.*

*Πετράδι ατίμητο τ' ωραίο μειδιάμα πούναι!
για τη γερόντισσα ζωή μια αξία να ζησεις:
και σε κομμάτια χίλια τούτο κι' αν το σπούνε
χωρίς να δώσεις την καρδιά δεν θα τ' αγγίσεις.*

*Δεν κουβαλιέται και στο εμπόριο δεν πουλιέται,
μήτε δανείζεται: λυπάμαι που το κραίνω.
Για μια μικρούλα ευχή στα χείλη μας πλανιέται
και με τ' αγέρια πάει μακριά ταξιδευμένο.*

ΤΑ ΑΣΤΕΡΙΑ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΗ ΝΥΧΤΑ

*Η νύχτα τύλιξε της γης τις τόσες πολιτείες
σε κάρβουνο βελούδο, που ραβδώνουν χίλια αστέρια:
μια θεά που δείχνει στην καρδιά τις ίδιες της αξίες
κι' ωθεί για ωραία πηδήματα στα ουρανικά λημέρια.*

*Ένα δρεπάνι λαμπερό τα δέντρα πάει ν' αγγίξει
κι' ένα στενό λαμπυριστό στη λίμνη εκεί χαράζει
πιο νόστιμο απ' του χρυσαφιού του Γαλαξία τη δείξη
όταν το σκότος όσο πάει και πιο βαθύ φαντάζει.*

*Μια αθέατη σάλπιγγα καλεί τον κόσμο να κοιτάξει
το λίθο αυτό που οι χρυσαφίες του θέες λαμποκοπούνε,
του μίσους τη φθορά σ' αγάπη κι' ομορφιά ν' αλλάξει:*

*αξίζει μόνο αυτό να ζη βαθιά μέσα στα στήθη.
Ο πόνος κι η απληστία στο φως αγάπης θα χαθούνε
όπως η νύχτα χάνεται στων αστεριών τα πλήθη.*

ΓΥΡΝΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ ΜΕΣ ΤΗ ΜΠΟΡΑ

*Το πρόσωπό του σήμερα μαστίγωσε μια μπόρα
με τις κεραίες τις βρόχινες απ' τη βαρειά κυψέλη
της χειμωνιάς π' ακόμα τις μαζεύει ώρα την ώρα
και ξάφνου τον υδράργυρο προς το μηδέν τον στέλλει.*

*Στα μάγουλά του απόρριξε το χαλαζομελίσι:
στα παγωμένα του κεντριά μια σφήνα με φαρμάκι.
Πού να τομλήση μίλημα και πού να ξεμουτίση
ως σήκωσε τα πέττα του κι' εχώθη στο σακάκι!*

*Πέρα απ' το μούρμουρο λαό σαν κάτι ψηλαφούσε,
σκιάχτρο με δίχως κεφαλή, καπέλο σε σακάκι:
απ' τη θερμάστρα του ζεστή πνοή που τον καλούσε*

*εκεί που ένα γυμνό λαιμό να δείξη θα μπορούσε.
Το πρόσωπό του η θύελλα σχεδόν του το ξεσκίζει
μα της καρδιάς η χόβολη στο σπίτι λαμπυρίζει.*

ΤΟ ΡΟΔΟ ΤΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ

*Αυτή τη μέρα το τριαντάφυλλο έχω ζωγραφίσει,
το ρόδο της ειρήνης. Μπρος στ' ανθρώπινο το βλέμμα,
να δη την καθαρότητα, το κράτηξα κι' η βρύση
μεγάλου δάκρυου της καρδιάς ξεπήδησε σαν ρέμμα.*

Των γυιών μου αισθάνθηκα ξανά τις προσευχές για ελπίδα
του «κάτι», τόσο αλαργινού, απελπιστικά μακριά τους.
Τα αιμάτινά του πέταλα δεν θέλουνε φροντίδα
της επαφής, γονάτισμα λύπης στα δάχτυλά τους.

Ω Θεέ μου, αν ένας μαγικό πινέλο πια βυθίσει
μες στην ψυχής το φύλλωμα χρυσό και ζωγραφίση
τη Συναδέλφωση, τη σεβαστή της δείξη

τότε μονάχα το σκοπό θα δύνονταν ν' αγγίξη.
Γιατ' είναι η ειρήνη πιο ακριβή μια αγάπη απ' ό,τι λένε,
πιο τέλεια απ' τη βουλή του κόσμου που ονόμασε τα ρόδα.

(Σε διάφορα περιοδικά)

Μετ. Κ. ΧΡΥΣΑΝΘΗΣ

Φθινόπωρο στο Βέρμοντ
(υδατογραφία της Ο' Κόννορ)

Η ΠΑΡΑΛΥΤΗ ΠΟΙΗΤΡΙΑ MARY O' CONNOR

Είναι κάποιοι άνθρωποι που η δυστυχία δεν τους τσακίζει. Ύστερα από μια αμφίρροπη περίοδο περνούν στη χώρα της αισιοδοξίας. Κι' όταν υπάρχει το ανώτερο ήθος, οι άνθρωποι αυτοί πασκίζουν να μεταδώσουν σε ευρύτερο κύκλο την αισιοδοξία τους. Στη χειρονομία αυτή οδηγεί πολλές φορές και μια τάση προς διάσπαση της προσοχής. Το λέει κάπου η ίδια η ποιήτρια Mary O' Connor: «Όταν κάτι κάνεις για τους άλλους, δεν υπάρχει τόπος να νοιώσεις οίκτο για το άτομό σου».

Η ποιήτρια - που είναι επίσης ονομαστή ζωγράφος - Mary O' Connor, ένας σημαντικός γυναικείος εκπρόσωπος της Αμερικανικής διανοήσεως, είναι από το 1937 παράλυτη. Τελευταίως καθηλώθηκε μόνιμως σε οίκον ανιάτων στη Φιλαδέλφεια. Παραθέτω κατόπιν αδείας της, το πώς μου έχει περιγράψει την όλη της κατάσταση: «Στα 1937 έπεσα στον πάγο κι' έπαθα βλάβη των αυχενικών νεύρων, που γι' αυτό έμεινα συνεχώς για 4 χρόνια στο νοσοκομείο. Εκεί έχω εγχειρισθή (αυχενική πεταλεκτομή) από ένα διάσημο νευροχειρουργό.

Αν και οι γιατροί διέγνωσαν πολλαπλή σκλήρυνση, ανέστειλαν τη νόσο με πυρετοθεραπεία και αργότερα με κατάψυξη (κατεβάζοντας τη θερμοκρασία στους 84 βαθμούς (Φαρενάϊτ) με αυτούσιο πάγο, ύστερα με κύστεις πάγου και τέλος με ηλεκτρική κατάψυξη). Υποβλήθηκα στη θεραπεία αυτή πολλές φορές και κάθε φορά βρισκόμουν σε κώμα για 4 εικοσιτετράωρα, δίχως τροφή και νερό. Ως εκ θαύματος, με την επιμονή και τη φώτιση των γιατρών, η εκτεταμένη σπαστική κατάσταση ανεστάληκε. Δόξα σοι ο Θεός! Ήμουν παράλυτη σε κάθε ίντσα του σώματός μου στην αρχή το 1937, τώρα κινώ τα άνω άκρα... Εν συντομία, είμαι τώρα ικανή να δακτυλογραφώ, και εργάζομαι κάθε μέρα, εκτός αν οφείλω να κινηθώ, που τότε επανέρχονται οι δριμείς πόνοι στην σπονδυλική. Η κατάσταση έχει χαρακτηρισθή επίσης ως αυχενική θρομβοφλεβίτις των μηνιγγικών ραχιαίων φλεβών».

Παράλυτη στο κρεβάτι της κάπου σ' ένα άσυλο ανιάτων, στη Φιλαδέλφεια αναπτύσσει η O' Connor μια πνευματική και φιλανθρωπική δράση, που πρέπει να ζηλεύουν οι αρτιμελείς. Το έργο της ποιητικό, πεζογραφικό και ζωγραφικό είναι γνωστό σε ευρύτατο κοινό. Πολλά σωματεία συγγραφέων την έχουν ανακηρύξει μέλος τους ή επίτιμο σύμβουλο. Αρκετές δημόσιες πινακοθήκες περιλαμβάνουν έργα της.

Ονομαστή όμως είναι και η φιλανθρωπική της δράση. Είναι ένα ιδιαίτερο φιλανθρωπικό είδος και αφορά τους μόνιμους εγκλειστούς, είτε από ανίατο νόσο, είτε για λόγους ποινικούς. Προς αυτούς αποστίνεται με τακτική αλληλογραφία (είκοσι ως τριάντα γράμματα την ημέρα) προσπαθώντας να ενσταλλάξει στην ψυχή τους το θάρρος της ζωής. Εκτός από τον τρόπο αυτό επικοινωνεί μαζί τους μ' ένα έντυπο φυλλάδιο με ποικίλη λογοτεχνική ύλη, πάντοτε εμψυχωτική. Το φυλλάδιο αυτό, «Ένα λεπτό κερι», όπως τ' ονομά-

ζει με βάση μια κινέζικη παροιμία διανέμεται σ' αυτούς δωρεάν και τα έξοδα εκτυπώσεώς του τα διαθέτει από άλλες εργασίες της ως δικαιώματα συγγραφικά, διακόσμηση καλαθιών, μικροακουαρέλλες και άλλα. Ξέρει η ίδια από το δικό της πάθημα πως μια απώλεια σωματική δεν εμποδίζει να ζήσεις μια καλή ζωή, αρκεί νάχεις το θάρρος. Κάπου η ίδια λέει: «Επειδή ένα άτομο έχει πεθάνει απ' τη μέση και κάτω δεν υπάρχει λόγος που επιβάλλει να πεθάνει από τον τράχηλο κι απάνω. Όταν κάτι κάνεις για τους άλλους, δεν υπάρχει τόπος να νοιώσεις οίκτο για τον ίδιο τον εαυτό σου». Η απασχόληση να βοηθάς του άλλους - σα να λέει - είναι ένα μέσον θεραπευτικό κι' εμψυχωτικό πολλών καταστάσεων.

ΙΑΤΡΙΚΑ ΣΟΝΕΤΑ ΤΗΣ MARY O' CONNOR

ΣΤΟΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΧΑΡΤΗ

*Ω! εσύ αδερφή, π' αντέχεις τη βαρύγδουπη επωδό
στους θαλάμους, κι υπομονής ήρεμο χέρι βάζεις
στα νεύρα, που ταραζονται στον πόνο, κι' ησυχάζεις
τα σε ώρα βάσανου που ζουν στον καυτηριασμό.*

*Σαν φτάνει η κούραση της δύναμής σου το ραβδί
φέρνεις που υψώνει απ' της απελπισιάς το σκαλοπάτι,
και μανταλώνεται η οδός, που το λαό οδηγεί
προς της ζωής το γκρέμισμα, στης έγνοιας σου το μάτι.*

*Δίνεις στα πλάσματα πολλά κι' από την πρόπουσα ώρα,
και δέχεσαι περσότερα απ' τ' ασήμι και λογάρι
στην αίσθηση πως έδρεψες χρυσά λουλούδια - δώρα*

*των καθηκόντων που φωτούν το δρόμο σου σαν φάροι.
Μες στον Παγκόσμιο Χάρτη του Χρυσάστερη μια λάμψη
τη θαρραλέα σου την καρδιάν ο Ύψιστος θα γράψει.*

ΝΥΧΤΕΡΙΝΗ ΑΔΕΡΦΗ ΤΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ

*Στα μάκρη σκοτεινών διαδρόμων πάντα αναζητάει
το προσκλητήριο φως τ' άφωνο νοιώθει κάλεσμά τους,
κι' ενώ απαντά, προσεύχεται γρήγορο γιάτρεμά τους,
που θαυμαστός ο δάχτυλος του Κύριου μας σκορπάει.*

*Πιο γρήγορα ειρηνεύει την ψυχή παρά άλλα φώτα,
που τους προθάλαμους κεντούν του Broadway μ' αστέρια.
Απατηλής μαγείας λαλιά δε θάβρεις μες τη νότα
την ήρεμη των λόγων της. Δουλεύουνε τα χέρια.*

Ποθώντας φρέσκα ανασεμιά προς τα έξω πια κοιτάει.
Λάμπη κομένη απ' τις πυγολαμπίδες συναντάει:
«Κι εσείς;» τους λέει «πυγολαμπίδες ξενυχτάτε ομάδι;»
«Εμέ φτερό του αγγέλου μου στην κεφαλή μου κλίνει.».
Στης μέρας τ' οχληρό το φως κοιμάται λυγισμένη,
μα νείρεται τα σήματα να λάμπουν όλο βράδυ.

ΣΕ ΝΕΑΡΟ ΓΙΑΤΡΟ

Φέρε εκεί δα στους σκοτεινούς θαλάμους απ' τον πόνο,
γιατρέ, σε πρόσωπα χλωμά το φως εμπιστοσύνης.
Γίνε συμπάθεια ολόσωμος τον τρόμο ν' αποσβύνεις,
γιατί η σοφία το φρόνημα ψηλά τ' ασκώνει μόνο.

Το φως προόδου να κρατάς μπορείς και να φωτίζεις,
γιατί περίδεα πάντοτε βαδίζει η επιστήμη,
και δεν λυγίζει η υπομονή καθώς σκληρά πασκίζεις
κι' η πίστη πάει με το Θεό χέρι με χέρι ασήμι.

Της κάθε γνώσης σπόρο φύλαξε, γιατρέ, μακριά σου
σκέψεις απτές μπορείς να βρης στων ανθισμών τους χτύπους,
όπου τα πλάσματα πονούν και τα πνευματικά σου

Τ' άνθη ζητούν απ' τους βαθιούς του κόσμου σου τους κήπους.
Γιατί σαν γράφεις στης ζωής τον Χάρτη μήνυμά σου
μπορεί το μέλλον πιο βαρύ να γέρνει στην καρδιά σου.

ΦΑΝΑΡΙΑ ΜΕΣΑ ΣΤΗ ΝΥΚΤΑ

της Mary O' Connor

Ο επιλοχίας Τζιμ Κόλμπυ πήρε το πρώτο τραίνο από το στρατόπεδο για να πάει στο πλευρό της μητέρας του που νοσηλευόταν στο νοσοκομείο του Γκρέαμ Σίτυ. Του επέτρεψαν να τη δει για ένα λεπτό μόνο, εκείνο το βράδυ, αλλά του υποσχέθηκαν να επιστρέψει το πρωί.

«Έχεις κάπου να μείνεις απόψε, Τζιμ;» ρώτησε η μητέρα του αδύναμα.

«Βεβαίως, μητέρα. Βρήκα ένα θαυμάσιο μέρος.». Είπε βέβαια ψέμα για να την καθησυχάσει. Φίλησε τη μητέρα του και βγήκε μέσα στη νύκτα.

Ο Τζιμ σύντομα ανακάλυψε ότι όλα τα ξενοδοχεία ήταν γεμάτα. Έτσι και αλλιώς έπρεπε να περπατήσει και να σκεφτεί «Άραγε θα ξαναπερπατήσει η μητέρα;» Με δάκρυα στα μάτια και έκφραση πόνου στο πρόσωπο, λες και περπατούσε πάνω στην καρδιά του, βάδιζε άσκοπα στο δρόμο. Ένοιωθε ένα κόμπο στο λαιμό. Σκέφτηκε «Πρέπει να βρω ένα δωμάτιο ... μακάρι, η μητέρα μου και εγώ να είχαμε ακόμα εκείνο το άσπρο σπίτι χτισμένο από πέτρα! Πόσα χρήματα αλήθεια στοίχιζε η θεραπεία της στο νοσοκομείο!»

Ξαφνικά συνειδητοποίησε ότι βρισκόταν σε κατοικημένη περιοχή. Τα φώτα του δρόμου είχαν το σχήμα σιδερένιων φαναριών και βρίσκονταν σε απόσταση τριακοσίων ποδιών το ένα από το άλλο. Λες και το ένα φανάρι άπλωνε να φθάσει το επόμενο, το κάθε ένα διαλέγοντας τις σκιές και ρίχνοντας σκιαγραφημένα φύλλα πάνω στα πεζοδρόμια. Όπως και στη ζωή. Οι μητέρες είναι φανάρια ωραιότητας που ρίχνουν απαλό φως γύρω τους βάζοντας νόημα στη ζωή. «Τι θα κάνω χωρίς;»

Ο Τζιμ έβαλε κάτω το σακκίδιο του και κοίταξε τα φωτισμένα σπίτια. Του θύμιζαν το δικό του σπίτι. Από τη σκιά του πεζοδρομίου έβλεπε τις οικογένειες μέσα στα σπίτια, που έπαιζαν πιάνο, τραγουδούσαν και γελούσαν. Ένας μεγάλος κόμβος στο λαιμό του τον πονούσε καθώς η μοναξιά τον έπνιγε. «Είναι τυχεροί οι άνθρωποι που έχουν ένα πραγματικό σπίτι στο οποίο μπορούν να πηγαίνουν» έτσι αποφάσισε ο Τζιμ καθώς συνέχιζε να περπατά.

Ένα σπίτι του φάνηκε ιδιαίτερα αναπαυτικό και σχεδόν οικείο. Ήταν τόσο όμοιο με το παλιό του σπίτι, που ο Τζιμ προχώρησε στην εξώπορτα και κτύπησε το κουδούνι, λες και έκανε το πιο φυσικό πράγμα στον κόσμο.

Μια μεσήλικη γυναίκα, που έμοιαζε με τη μητέρα του, άνοιξε την πόρτα και είπε:

«Καλώς το παλληκάρι. Σε ξέρω;» Ο Τζιμ αναγνώρισε ή φαντάστηκε κάποια ελπίδα στον τόνο της φωνής της.

«Όχι», απάντησε ειλικρινά ο Τζιμ «αλλά προσπαθώ να βρω ένα δωμάτιο για το βράδυ και το σπίτι σας έμοιζε τόσο πολύ με το δικό μου, εννοώ εκείνο που είχαμε, που διερωτηθηκα αν....» ο Τζιμ την κοίταξε δειλά.

«Φαντάζομαι ότι με νομίζετε θρασύ». Το στόμα του έτρεμε. «Συγγνώμη για την ενόχληση, φεύγω τώρα». Ο Τζιμ έκανε να φύγει.

«Με λένε κυρία Κέντρικ» είπε αυτή. «Έλα μέσα και άφησε με να σου μιλήσω ένα λεπτό, παλληκάρη». Κοίταξε τα σγουρά, καστανά μαλλιά και το δεκαοχτάχρονο πρόσωπο που πιθανόν να το ξύριζε μια η δύο φορές τον μήνα. «Σκοπεύεις να μείνεις στην πόλη μας για πολύ;»

«Έχω μόνο δύο μέρες άδεια για να δω τη μητέρα μου. Είναι στο νοσοκομείο Σίτυ. Δεν μπορέσα να βρω δωμάτιο σε ξενοδοχείο». Ο νεαρός κοίταξε με ελπίδα πρώτα το αναπαυτικό δωμάτιο και μετά την κυρία Κέντρικ.

Την ώρα που μιλούσε ο Τζιμ, η κυρία Κέντρικ δεν σταμάτησε να κοιτάζει το πρόσωπο του.

«Είναι καλόκαρδη και πολύ καλή όπως τη μητέρα» έκρινε ο Τζιμ. «Δεν βρήκα πινακίδες για ξενώνες» είπε δυνατά. «Δεν θα δέχεσθε άγνωστους. Το όνομα μου είναι Τζιμ Κόλμπυ. Το ξέρω ότι είναι αργά, αλλά σταμάτησα για ένα λεπτό στην εκκλησία, στη γωνία του δρόμου, για να προσευχηθώ για τη μητέρα μου και...» Φύσηξε τη μύτη του «Συγγνώμη,» είπε.

«... και το όνομα σου είναι Τζιμ. Για φαντάσου! Και σταμάτησες εδώ γιατί σου άρεσε το σπίτι μας;»

«Ναι.» απάντησε δειλά ο Τζιμ. «Τρελλός δεν ήμουν;»

«Όχι Τζιμ, νομίζω πως ήταν πολύ γλυκό εκ μέρους σου» αναστέναξε η κυρία Κέντρικ. «Ναι Τζιμ, μπορείς να μείνεις εδώ απόψε και για όσο καιρό θέλεις. Μπορείς να κοιμηθείς στο δωμάτιο του Τζιμ μου».

«Του Τζιμ σας;» επανέλαβε ο νεαρός, αλλά η οικοδέσποινα του φάνηκε ότι δεν τον άκουσε. Τον οδήγησε πάνω, έκανε πίσω το σκέπασμα του αναπαυτικού κρεβατιού και άναψε τη ναυτική λάμπα που ήταν δίπλα. Μετά από λίγο κτύπησε την πόρτα και έδωσε στον Τζιμ ένα πιάτο με σάντουιτς και ένα μεγάλο ποτήρι γάλα.

«Κάτι μπορείς να κάνεις με αυτά;» του τα έδωσε χαμογελώντας. Ο Τζιμ πάντοτε έβρισκε τους ανθρώπους υπέροχους. Καθώς έτρωγε απορούσε πώς μπορούσαν να υπάρχουν πόλεμοι, μίσση και προστριβές στον κόσμο, όταν υπήρχαν τόσοι καλοί άνθρωποι.

Ευχαρίστησε την καινούργια του φίλη και είπε. «Ωραία, το ίδιο θα έκανε και η μαμά!» Η κυρία Κέντρικ γύρισε γρήγορα και έβαλε το μαντήλι της στα μάτια της αλλά ο Τζιμ ήταν απασχολημένος με το φαγητό του και σκεφτόταν. Η κυρία Κέντρικ μόλις που άκουσε το «Ευχαριστώ» του.

Υπήρχαν τρεις φωτογραφίες κάποιου νεαρού που του έμοιαζε τόσο πολύ, που ο Τζιμ ανατρίχιασε. Μια έγχρωμη φωτογραφία έδειχνε ότι ο νέος είχε σγουρά καστανά μαλλιά. Έμοιαζε με ένα νέο που ο κάθε ένας θα ήθελε να γνωρίσει.

Το πρωί η κυρία Κέντρικ κτύπησε την πόρτα. «Τζιμ, το πρόγευμα σου είναι έτοιμο, καλέ μου,» ακούστηκε η φωνή της μάνας.

Ο Τζιμ, φορώντας τις πυτζάμες του άνοιξε την πόρτα. «Καλημέρα, μητέρα Κέντρικ,» την χαιρέτησε απλά «αλλά δεν μπορώ να σας γίνω βάρος. Θα φύγω και θα πάρω το πρόγευμα μου έξω.»

«Αν θέλεις να με κάνεις ευτυχισμένη,» τον παρακάλεσε «θα προγευματίσεις μαζί μου. Σε παρακαλώ Τζιμ.» Τα μάτια της έλαμπαν από ελπίδα.

Την ώρα που ο Τζιμ έτρωγε τη φρυγανιά, το λουκάνικο, τα τηγανιτά αυγά και έπινε πραγματικό καφέ, κοίταζε την οικοδέσποινά του. Λες και έπαιζε κάποιο παιγνίδι μαζί του, και φανταζόταν ότι ήταν ο γιος της «Φάγε το όλο, καλέ μου.» Υπάρχει και άλλο.» Ο Τζιμ ένοιωθε την ανατριχίλα να ξεκινάει από τα χέρια του πάλι, αλλά δεν ήθελε να την ρωτήσει πού ήταν ο γιος της.

Σαν να διάβασε τη σκέψη του, η μητέρα Κέντρικ είπε. «Ο Τζιμ μου έτρωγε δύο μερίδες αυγά με τα λουκάνικα.» Ξαφνικά έμοιαζε να ονειρευόταν. «Ελπίζω να είναι ευτυχισμένος εκεί που είναι. Μου λείπει πολύ.» Το πρόσωπό της φαινόταν γερασμένο καθώς σκεφτόταν.

Κανείς τους δεν μίλησε για ένα λεπτό. «Ο Τζιμ μου είναι τόσο κοντά μου από τη στιγμή που ήλθες παλληκάρι.» μουρμούρησε καθώς ο Τζιμ έφτιαχνε το σακκίδιο του και άνοιγε την πόρτα για να φύγει. «Να ξανάρθεις, Τζιμ, όποτε θέλεις. Μου έκανες καλό. Μοιάζεις τόσο πολύ με τον γιό μου. Σου έβαλα λίγα σάντουιτς. Μπορεί να τα φας το μεσημέρι.»

Το μόνο που μπόρεσε να πει ο Τζιμ ήταν «Ευχαριστώ, είσασταν πολύ καλή μαζί μου, μητέρα Κέντρικ.» Τη φίλησε και την αποχαιρέτησε όπως θα αποχαιρετούσε και τη μητέρα του. «Είμαι σίγουρος ότι ο Τζιμ σας θα γυρίσει σύντομα. Ευχαριστήστε μου τον για το δωμάτιο του.» Άρπαξε το σακκίδιο του και βγήκε στον πρωινό αέρα.

Στο κατάστημα, στη γωνία του δρόμου, η ομιλητική υπάλληλος παρατήρησε: «Σε είδα που ερχόσουν από το σπίτι των Κέντρικ. Τι κρίμα που σκοτώθηκε ο γιος της στον πόλεμο.»

Ο Τζιμ έβαλε τα τσιγάρα στην τζέπη του και έφυγε γρήγορα. Καθώς περπατούσε προς το νοσοκομείο με το κεφάλι του σκυφτό και σκεπτικό, φύσηξε τη μύτη του δυο φορές, παραπάτησε, αφού τα μάτια του ήταν βουρκωμένα και ένοιωσε ένα κόμπο στο λαιμό.

Πρέπει να ήταν θέλημα Θεού που κτύπησε την πόρτα της μητέρας Κέντρικ. Ήταν σαν δύο φανάρια που το ένα άπλωνε να φτάσει το άλλο μέσα στη νύκτα.

Μετ: ΧΡΙΣΤΙΝΑ Α. ΧΡΥΣΑΝΘΗ

POETRY DAY FOR THE WORLD OCTOBER 15th

by Mary O'Connor

THE INTERNATIONAL DREAM

Shelley has said, «Poets are the unacknowledged legislators of the world.» We are becoming more and more aware of this fact, we, the poets, who are holding out the beacon of goodwill and universality to all humanity. Poetry, like its first cousin, Music, moves by its own international language, through the hearts of those who love beauty, and who see no barriers of ocean and mountain.

ONE HEART - ONE WORLD

Mary O'Connor

*There are no hour for enmity
No differences of birth
In hearts that dream of poetry
Circling the very earth.*

Poetry Day has brought untold good to the United States, with 42 states observing the October 15th date. Four others use a different date, two in October and two in May. Each year the various State Chairmen report a better appreciation of the value of Poetry Day to everyone.

Some people prefer «Litte Orphan Annie» to the «Sonnet On His Blindness» but there is room for all types of poetry, not just the poetry of most far-reaching literary value. And who is to set himself (or herself), up as an authority on poetry? This writer believes there is a need for all kinds and types. As long as a poem has one of these attributes — beauty, inspiration, rhythm, originality or a thought-provoking message — it has worth.

Most people save a few choice poems in the scrapbooks of their hearts, and reach out to them in times of hurt or fear or heartache. If a poem tides one over a difficult hour, it has value. Edgar Guest and Henry W. Longfellow probably made more people happy over poetry than Milton did, at least more ordinary people, which means «most» people. The stuffed shirt literati seldom tweek the heart of Tom, Dick and Harry. Many authorities claim that Americans lack much in the arts, as compared with Europeans. But this hardly seems to be a reason for not being eager to spread Poetry Day over the earth.

In The United States, the committee is headed by Dr. Etta Josephean

Murfey of Florida. Regional Directors are: Jeannette Slocumb Edwards, Lucia Trent, Gail Brook Burket, Will Strong, Dorene Geortzen and Mary O'Connor. Treasurer is Florence Dietz; the Honorary Chairmen are Albert Ralph Korn, Witter Bynner and Angela Morgan.

Because of this writer's interest in spreading International Poetry Day she has been appointed as Foreign Director, with her quatrain, «One Heart – one World» the keynote of the movement.

So far, in the Internation Picture, Dr. Kypros Chrysanthis, distinguished Poet-Pediatrician of Cyprus, has done a great deal toward giving International Poetry Day to the Greek people. He is author of many books of poetry, in Greek, French and English. He has also written many stories for children.

In the Phillippines, Justo P. Tolentino, poet-employee of the Manila Customs Office, has struck a very responsive chord in Far Eastern University, as well as in many newspapers of the Islands. He is also the author of a book of poems.

The author of this article is anxious to interest the heads of the Biennals of Poetry in Europe, toward a more far-reaching observance of October 15th for Poetry Day. She now has inquiries out to various countries. Mary O'Connor may be contacted at Belmont & Conshohocken Aves., Philadelphia 31, Pennsylvania, U.S.A.

Poetry Day will surely help to unite the countries of the world, regardless of nationality, creed and color, thereby making for a better understanding of one another. This is not an impractical dream, but a challenge that should be felt keenly by every poet, and each can help by contacting his or her poetry organization suggesting it contact this writer, toward the possibility of being a part in this splendid poetic renaissance... for INTERNATIONAL POETRY DAY.

(From: «Seydell Quarterly», Autumn 1956, p. 8)

A LETTER OF MARY O' CONNOR

3-26-56

Dear Cypriot Friend;

Several times I have almost addressed you as «Dear Kyp» or «Kip», then I thought you might think me a bit presuming so I kept my dignity (?). Ha. Sometimes we are bored by too much dignity, however, and we try to be ourselves.

All the new of Cyprus just about breaks my heart. Why do people have to fight? If a bit more patience could be used - perhaps they could talk it over and come to some reasonable agreement. There are so many political factors in it all. And I am no politician.

But I love all people and I know you do too. And I wish all people could be friends. Maybe we are idealists. But then, perhaps we need a few more of them in the world.

I understand your situation, so, when you do not write, I'll understand. Then again, I would not want you to get into any embarrassment because you write to ME. And perhaps you yourself know best whether to write of me or not, and whether to speak about me. Please do not hurt yourself.

As the American people have long admired the Greeks, and I always looked on Cyprus as Greek, I'd surely hope that affection was returned.

Is M. Dalmati a man or woman and is this lecturer of Neohellenic Literature in Palermo ITALY or is there a Pal. U at Athens or on Cyprus?

I'm using 2 of your poems in ONE TINY CANDLE which I sent to printer last week. It will be out in June.

With sincere friendship

Mary O'Connor

I had my son, Bud, with me three days, and now he's going overseas. He's a flyer and engineer. I had not seen his for 4 years. So I felt very sad last night when he left again, maybe for another 3 years. I know how ALL mothers and fathers and lovers of yoth feel.

BRIEF HISTORY OF WORLD POETRY DAY (REMEMBER OCTOBER 15TH)

Many far-sighted poets, down through the years, have visualized a Day for poetry and poets. The first to come to our attention was a Week of poetry which Anita Browne established in 1924. She persuaded many clubs to observe a date in May, and put on some good poetry exhibits. This was not continued to any degree after her death.

However, Tessa Sweasy Webb, in 1938, began promoting October 15th, entirely of her own accord, later getting the Ohio State Department of Education interested, and successfully getting an official Proclamation from the Ohio Governor. However, because October 15th does not always come on a school day, the date was changed to the 3rd Friday of October. But Ohio's Sixth Annual Banquet (1943) and Eighteenth Annual Banquet (1955) fell on October 15th. This observance was not in any way an outcome of the May observance, but an origination of Mrs. Webb.

Lucia Trent of Texas believed a set date was best, and promoted the October 15th date in her state in 1947, getting an official Proclamation. Then Rosa Zagnoni Marinoni took up the work in Arkansas and got an official proclamation. She is Poet Laureate of her state. At that time Lucile Coleman of New York became interested, and she and Rosa persuaded Mary O'Connor to start the ball rolling in Pennsylvania. Mary appointed a committee of prominent Pennsylvania poets in 1947 and the Governor issued a Statement to the Press in 1948. After Governor Duff's official Statement, the House passed Poetry Day Bill No. 223, but the Senate shelved it for the time being.

In 1950, Dr. Etta Josephean Murfey was appointed as Director of National Poetry Day, and a committee of Regional Directors was formed. These were: Jeannette Slocumb Edwards, Mary O'Connor, Etta Murfey, Gail Brook Burket, Dorine Goertzen and Margaret Lewis Albanese. Honorary Chairmen became Angela Morgan, Witter Bynner and Albert Ralph Korn (who died in 1955, leaving a great void in poetry circles in U.S.A.). Will Strong, one of the earlier lights behind Poetry Day, became Advisory Chairman; Florence Dietz became Treasurer and Jeannette Edwards, Secretary. A few years later, Dee Walker, one of the Poets Laureate of Texas, was appointed as Vice Chairman of NPD.

In 1950, third states observed October 15th as National Poetry. Alaska and Morelos, Mexico, joined in, though the Mexican celebration was only for the one year, as I am told.

In 1955, forty-two states observed the October 15th date. Three states still use the third Friday, one state uses a date in May, and two states have not yet organized, but are expected to in the near future.

World Poetry Day was the vision of Mary O'Connor, who, in 1955, started work on it, single-handed, as International Poetry Day, later using the more compact title: *World Poetry Day*.

As WPD Director, Mary O'Connor persuaded the Greet poet, Dr. Kypros Chrysanthis to establish *World Poetry Day on Cyprus in 1955*. He later started the same work in Greece. Also in 1955, Justo Pastrana Tolentiono of the Philippines, organised WPD in the Islands, with successful observances in Far Eastern University of Manila and many newspapers. In 1956, Marguerite Dalmati and Elda Bossi started the work in Italy. Ruth Cleaves Hazelton accepted diirectorship for Canada the same year. In 1957, Mildred Seydell agreed to direct the WPD work in Belgium.

Also in 1957, a *World Poetry Day* committee was appointed by Mary O'Connor, to assist her in this important work. They are nationally known figures: Dr. Van Chandler of Texas, Lillie Reed Zorthman of Pensylvania, Rosa Zagnoni Marinoni of Arkansas, Ruth Jewell of Minnesota and Margie Boswell of Texas.

Honorary Sponsors are: Gen. and Mrs. Norman D. Cota, Dr. Kypros Chrysanthis, Tessa Sweasy Webb and Lord Dunsany.

The poem, *One Heart One World*, written by the WPD Director, was adopted as the theme, and the Purpose was formulated.

WORLD POETRY DAY

PURPOSE: TO UNITE THE NATIONS OF THE WORLD BY THE INVISIBLE TIES OF POETRY,
THERBY BRINGING A DEEPER UNIVERSAL UNDERSTANDING OF ONE ANOTHER.

HONORARY SPONSORS

Gen. & Mrs. Norman D. Cota
Dr. Kypros Chrysanthis
Lord Dunsany
Tessa Sweasy Webb

WORLD DIRECTOR

Mary O'Connor
Belmont & Conshohocken Aves.
Philadelphia 31,
Pennsylvania, U.S.A.

WPD COMMITTEE

Dr. Van Chandler
Rosa Zagnoni Marinoni
Lillie Reed Zortman
Margie Boswell
Ruth Jewell

NATIONAL DIRECTORS

U.S.A

Dr. Etta Josephean Murfey

Cyprus & Greece

Dr. Kypros Chrysanthis

Belgium

Mildred Seydell

Canada

Ruth Cleaves Hazelton

Italy

Marguerite Dalmati

Elda Bossi

Philippines

Justo Pastrana Tolentino

(Επιστολόχαρτο)

POEMS OF THE PAINTINGS OF A. DIAMANTIS

THE FEAR OF CHILDREN IN CHURCH

*Fear destroyed the innocence of green years
like the terror a lion brings,
Crushed the luxury of dense gardens, like the lighting
is engraved on the eyeball.*

*God sat on the musical curls of the flame,
glances wondering,
Looking on the small forms of the newly born
in their early days.*

*Lord, light deep spirit fire in their hearts
to warm the suffering.
Their childish glances are paradise
and their fear is a virtue.*

TWO WOMEN

*When the woman of the urn passes,
the earth sighs for her fatigue
The woman, pleasure-bound, is a gift to life,
as a crystal spring.*

*Prudence is a studied virtue,
as the carefully weighted step,
But see how the heart delights in the earthy joys
unhindered by too much virtue.*

THE PLANTERS

*One woman bends above her field labors,
fired with purpose:
As though to plant her own courage
deep in the soil.*

*Her sister, like a doric statue,
measures the movements' importance.
Beyond is the green flame of pleasure,
but here the truth and honesty of work.*

POPLAR TREES AND WOMEN

*The grant frankness of the poplar tree
rises like the goodness of its Maker.
The robust women works in the shadow
of the tree.*

*High above them the musical chant of nature
is as the taste of good grapes:
But they cannot forget the pains of chidbirth
though their beauty enchants the heavens.*

FIVE POEMS BY KYPROS CHRYSANTHIS OF GREECE

BLOOMED TREE

*Among the intoxicating sounds
which are like stars and foliages and blue wine,
You shoot the beauties of the blossoms
on the branch, before you shoot the leaves.*

*So, the atmosphere is filled with a glorious youth
and a glorious dawn:*

*A joy, showing beauty naked and newborn,
respecting the earth.*

*The words will be forgotten: they are
something out of the past and belong to the sky,
But which heart can forget the beauty
which is in its divine blooming?*

BRAHMS' LULLABYE

*The garden has come in
And opened itself upon the pillow;
A cloud has come between the sheets
And green grass has wiped out the bed.
Our baby floats in a fairyland of pines,
Whose branches are basil-leaves
Whose breath absorbs all scent
When the dew falls
Pollen touches the lips,
Bringing a soft glow
Like sun upon the waves.
Sew up the eyelids with black cord,
O Morpheus! Sleep, baby, sleep
Without thought of Attican skies.
Sleep, as a wave sleeps on waters
Of a shallow pool.*

CHILDREN OF A PAINTER

*If they hunt the butterfly, it is
a hunting for beauty and life.*

*Every child at play opens realms of beauty;
the promises of this earth.*

*They come to get fruits from the sun
and smell the hue of the fire;
They climb on the branch that combs the breezes
as they toss little heads like ferns.*

*Come to the rose which opened and tightened the rays,
those silken and golden pieces.
My green hope goes out to hunt in the yards
for those small, flower-like children.*

SLEEPING CHILD

*In the garden, a jasmine-like child
slept like a fragrant shadow,
Around it, the wind cut
and plucked basil leaves.
The sky folded and fell in the hands
of intoxicating blossoms,
And the sun, like a cross, and the stars
hung on the marvelous throat.
Some open carnations and a golden eagle
played in its hair;
Foreign vessels, loaded with gold, came near.
God descended too.
Then why must I despair when life is
full of bitterness?
I glanced at a sleeping child and knew
every joy that skies hold*

A REAPER

*The scythe reaps the glorious wheat
with a holy movement,
The body, respecting earth as the ripe stem
respects the last moment.
The body is the life, the big curve
of it, working in the wind
When it frisks in the eyes and on the lips,
like a red lightning. Tell it!
Now the seed matures. Can new hope flower again?
Next year, can the green flood*

*Of a chain of wheat, intoxicate
the open eye?
The scythe salutes the skin of the field
and the wheat lies down.
Hope is a miracle, and like the glorious sun
at sunset, the color is a miracle too.*

English Translation polished by
Mary O' Connor

Τυπώθηκε στα Τυπογραφεία Σ. Λειβαδιώτη
Τηλ. 438968, 347359
Λευκωσία